

Преработено
2-ро издание

Създаване на уеб сайт

ЛИПСВАЩОТО
РЪКОВОДСТВО®

Книгата,
която трябва
да бъде
официален
наръчник®

„Серията Липсващото ръководство е най-разбираемата и полезна поредица от наръчници...”
—Кевин Кели,
Съосновател на Wired

POGUE PRESS™
O'REILLY®

Матю МакДоналд

Отговорите са тук!

Създаване на уеб сайт, Липсващото ръководство.

Смятате, че ви е необходима армия от опитни програмисти, за да изградите един уеб сайт? Помислете отново. Въоръжени единствено с обикновен компютър, голямо количество амбиция и настоящата книга, ще се научите как да създавате и да поддържате професионално изглеждащ и примамлив за посетители уеб сайт. Това Липсващо ръководство ще ви предостави всички необходими инструменти, техники и експертни съвети.

Какви знания ще придобиете?

- **Ще научите целия процес по създаването на един сайт** с помощта на приложими и детайлни инструкции.
- **Ще управлявате дизайна и оформлението на страниците** чрез мощните листове със стилове.
- **Ще припечелите пари** чрез рекламите на Google, партньорски програми и количката за пазаруване на PayPal.
- **Ще проследявате посещенията в сайта си**, както и ще определяте най-често посещаваните страници.
- **Ще изградите общество**, като добавите онлайн дискусии и форуми.
- **Ще създадете собствен блог**, използвайки безплатна услуга за хостване на блогове.
- **Ще откриете подходящ уеб хост** и ще получите персонален уеб адрес.

Защо създадох серията „Липсващото ръководство“?

Хората научават нещата най-бързо, когато информацията е добре поднесена, ясно написана и забавна. За съжаление, повечето книги на компютърна тематика наподобяват скучни каталози. Ето защо създадох серията „Липсващото ръководство“. Книгите са увлекателни, откровени, когато дадена характеристика е ненужна или не работи правилно, и – между другото, написани са от истински писатели. На всяка страница се стремим да отговорим на един елементарен въпрос: „Каква е целта на описаната характеристика?“.

Дейвид Пог списва рубрика за технологии в *New York Times*. Той е автор на бестселъри и създател на серията „Липсващото ръководство“.

ISBN 978-954-9341-32-4

Онлайн книжарница: www.zest-press.com

Цена 42 лв.

POGUE PRESS™
O'REILLY®

Матю МакДоналд

Създаване на уеб сайт

ЛИПСВАЩОТО РЪКОВОДСТВО

второ издание

www.zest-press.com

Матю МакДоналд

Създаване на уеб сайт

ЛИПСВАЩОТО РЪКОВОДСТВО

второ издание

POGUE PRESS™
O'REILLY®

София
2009

www.zest-press.com

Creating a Web Site: The Missing Manual, 2E

by Matthew MacDonald

Translators: Kalina Zdravkova, chapters 1-13, Appendix A
eng. Sylvia Kouyoumdjieva, chapters 14-17, Appendix B

Scientific editor: eng. Sylvia Kouyoumdjieva

Production editor and copy editor: Svetla Karaivanova

Printing-press: „MONT”, Ltd.

Bulgarian language edition published by ZeST Press Publishing House, Ltd, 2009

ISBN-13: 978-954-9341-32-4

© ZeST Press Publishing House, Ltd [2009]. Authorized translation of English edition of **Creating a Web Site: The Missing Manual, 2E** ISBN 9780596520977 © 2008 O'Reilly Media, Inc. This translation is published and sold by permission of O'Reilly Media, Inc., the owner of all rights to publish and sell the same.

Създаване на уеб сайт, Липсващото ръководство – 2 издание

Матю МакДоналд

Превод: Калина Борисова Здравкова, глава 1-13, приложение А
инж. Силвия Тодорова Куюмджиева, глава 14-17, приложение Б

Научен редактор: инж. Силвия Куюмджиева

Редактор и коректор: Светла Караиванова

Печат: „MONT”, ООД

Издава на български език: Издателска къща „ЗеСТ Прес”, ЕООД, 2009

ISBN-13: 978-954-9341-32-4

© Издателска къща ЗеСТ Прес, ЕООД [2009]. Упълномощен превод на английското издание **Създаване на уеб сайт, Липсващото ръководство** ISBN 9780596520977 © 2008 O'Reilly Media, Inc. Този превод се публикува и продава с разрешението на O'Reilly Media, Inc., собственик на всички права, свързани с публикуване и продаване.

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или разпространявана под никаква форма или начин, електронен или механичен, включително фотокопиране, записване или чрез каквито и да е системи за съхранение на информация, без предварителното писмено разрешение на ЗеСТ Прес, ЕООД.

Съдържание

Липсващите признания	xv
Въведение.....	1
<i>Част първа: Добре дошли в Уеб</i>	
Глава 1: Подготовка за уеб.....	9
Въведение в World Wide Web.....	9
Браузъри.....	10
Уеб сървъри.....	14
Планиране на уеб сайт.....	15
Типове сайтове.....	15
Опознайте потребителите.....	18
Дълголетие на сайта ви.....	20
Разучете добрия дизайн.....	21
Компонентите на един сайт.....	22
Глава 2: Създайте първата си страница.....	25
Анатомията на една уеб страница.....	26
Да отворим един XHTML документ.....	26
Създайте ваши собствени XHTML файлове.....	30
Дефиниране типа на документа.....	33
XHTML тагове.....	35
Какво има в един таг.....	35

Да разберем елементите.....	36
Вмъкнати елементи.....	38
ХНТМL документът.....	40
„Скелет” на уеб страницата.....	40
Добавяне на съдържание.....	42
Подредба на текста.....	43
Къде са всички картинки?.....	47
Десетте най-важни елемента (и още няколко).....	50
Проверка за грешки в страниците ви.....	54
Глава 3: Качете страницата си в Мрежата.....	57
Как действа уеб хостингът.....	57
Да разберем URL.....	58
Как браузърите анализират URL.....	60
Имена на домейни.....	62
Избор на подходящо име.....	62
Търсене на име.....	65
Регистриране на име.....	67
Безплатни имена на домейн.....	70
Получаване на пространство в Мрежата.....	74
Глобален поглед върху уеб хостинг услугите.....	74
Преценете от какво се нуждаете.....	76
Избор на хост.....	80
Безплатни уеб хостове.....	86
Прехвърляне на файлове.....	87
Браузър-базирано качване.....	87
FTP.....	88
Глава 4: Мощни инструменти.....	93
Изберете програмите, с които ще работите.....	94
Типове уеб редактори.....	95
Как да намерим безплатен уеб редактор.....	97
Професионални ХНТМL редактори.....	100
Работа с ХНТМL редактора, който сте избрали.....	103
Да започнем.....	104
Множество от изгледи.....	104
Създаване на уеб страница в изглед Code.....	107

Създаване на уеб страница в изглед WYSIWYG.....	109
Управление на уеб сайт.....	113

Част Втора: Изграждане на професионално изглеждащи уеб страници

Глава 5: Текстови елементи в XHTML.....125

Текстът и Мрежата.....	125
Логическо структуриране срещу физическо форматиране.....	126
CSS (Cascading Style Sheets).....	128
XHTML елементи за чист текст.....	129
Параграфи.....	131
Преминаване на нов ред.....	133
Заглавия.....	134
Хоризонтални линии.....	136
Предварително форматиран текст.....	136
Цитати.....	137
Форматиране на части от страницата и части от параграфи.....	140
Елементи за списък в XHTML.....	141
Подредени списъци.....	142
Неподредени списъци.....	144
Списъци с определения.....	144
Вмъкнати списъци.....	145
Вградено форматиране.....	147
Курсивен, удебелен и подчертан шрифт.....	147
Наблягане и засилване на значението на текст.....	147
Текст под нивото на реда, текст над нивото на реда и зачертан текст.....	148
Телетип.....	148
Специални символи.....	149
Езици, различни от английския.....	151

Глава 6: Листове със стилове.....155

Основи на листовите със стилове.....	156
Трите типа стилове.....	156
Поддържане на CSS от браузърите.....	157
Анатомия на правилата.....	159
Прилагане на стил.....	161

Каскада.....	166
Наследственост.....	167
Цветовете.....	170
Определяне на цвят.....	171
Намиране на точния цвят.....	172
Шрифтовете.....	174
Определяне на шрифт.....	176
Откриване на правилния шрифт.....	178
Размери на шрифта.....	179
Подравняване и разстояния на текста.....	184
Подравняване.....	185
Разстояния.....	186
Празни пространства.....	188
Очертания.....	189
Основни очертания.....	191
Създаване на подходящи очертания.....	191
Използване на очертания за разграничаване на раздели.....	192
Селектори Class.....	194
Създаване на правила class.....	194
По-малко усилия с елемента <div>.....	197
По-широко приложими правила class.....	199
Създаване на лист със стилове за целия ви уеб сайт.....	200
Глава 7: Добавяне на графики.....	201
Какво представляват изображенията.....	201
Елементът	202
Алтернативен текст.....	203
Големина на изображенията.....	205
Формати на графичните файлове.....	207
Поставяне на изображения върху цветен фон.....	212
Изображения и стилове.....	215
Вградени в текста изображения.....	215
Очертания.....	216
Разполагане на текст около изображение.....	216
Добавяне на заглавия.....	221
Изображения във фона.....	223

Техники при графиките.....	227
Графичен текст.....	227
Фон на други елементи.....	228
Графични точки в списък.....	229
Откриване на безплатни изображения.....	230
Глава 8: Свързване на страници.....	233
Какво представляват елементите за връзка.....	233
Вътрешни и външни линкове.....	234
Относителни линкове и папки.....	238
Връзки с други типове данни.....	244
Линкове в изображения и карти на изображения.....	245
Добавяне на отметки.....	249
Когато добрите линкове се развалят.....	251
Управление на сайтове.....	252
Проверка на линкове.....	254
Използване на пренасочени линкове.....	257
Глава 9: Инструменти за оформление на страница.....	259
Предизвикателството на пространството на екрана.....	260
Тестване на различни размери на страниците.....	261
Таблицы.....	263
Анатомия на таблицата.....	264
Форматиране на очертанията на таблиците.....	267
Удължаване на клетки.....	269
Оразмеряване и подравняване на таблици.....	271
Организиране на страница чрез таблици.....	275
Оформление, базирано на стилове.....	280
Структуриране на страници с елемента <div>.....	281
Още по-добри селектори.....	282
Плаващи полета.....	284
Абсолютно позициониране.....	285
Пластове.....	287
Комбиниране на абсолютно и относително позициониране.....	291
Глава 10: Страници, съдържащи множество части.....	295
Какво представляват страниците, съдържащи много части.....	296
Вмъквания от страна на сървъра.....	298

Основи на рамките.....	300
Създаване на страница с рамки.....	302
Извеждане на документи в набор от рамки.....	305
Насочване на рамките.....	308
Създаване на по-добри страници с рамки.....	311
Контури и оразмеряване на рамки.....	311
Превъртане.....	312
Как да се справите с браузърите, които не поддържат рамки.....	315
По-добри URL адреси за набори от рамки.....	316
Вмъкнати набори от рамки.....	317
Още един начин да вмъквате рамки.....	320
Шаблони за страници.....	323
Какво представляват шаблоните на страници.....	324
Създаване на нов шаблон за страници.....	324
Анатомията на шаблон за страници.....	327
Прилагане на шаблона за страници.....	329

Част Трета: Свързване с аудиторията

Глава 11: Привличане на посетители.....	337
План за рекламиране на уеб сайта ви.....	337
Разнасяне на мълвата.....	339
Размяна на линкове.....	339
Уеб рингове.....	341
Безсрамна самореклама.....	341
Редовни посетители.....	343
Добавяне на мета елементи.....	345
Мета елемент за описание.....	347
Мета елемент за ключови думи.....	348
Каталози и търсачки.....	350
Каталози.....	350
Търсачки.....	354
Следене на посетителите.....	362
Какво представлява Google Analytics.....	364
Вписване в Google Analytics.....	365
Изследване на уеб трафика ви.....	367

Глава 12: Позволете на посетителите да комуникират с вас (и помежду си).....375

Превръщане на сайт в общество.....	375
Помогнете на посетителите да ви изпращат имейли.....	378
Линкове mailto.....	378
XHTML форми.....	380
Добавяне на форуми и групи към сайта ви.....	390
Относно Google Groups.....	391
Създаване на група.....	392
Участие в група.....	397
Управление на групата.....	398

Глава 13: Спечелете пари чрез сайта си.....403

Спечелете пари в стила на Мрежата.....	404
Google AdSense.....	405
Записване за AdSense.....	407
Създаване на реклама.....	409
Вмъкване на реклами в уеб страниците ви.....	416
Търсения, задействани от Google.....	420
Amazon Associates.....	424
Записване като партньор.....	425
Генериране на линкове за партньори.....	426
Инструменти за търговия на PayPal.....	432
Записване в PayPal.....	433
Приемане на плащания.....	435
Създаване на количка за пазаруване.....	442
Изтегляне на парите.....	446

Част Четвърта: Допълнителна декорация за уеб сайт

Глава 14: JavaScript - добавяне на интерактивност.....449

Запознаване с JavaScript.....	449
Програмиране от страна на клиента и от страна на сървъра.....	450
Скриптов езици.....	451
JavaScript 101.....	452
Елементът <script>.....	452
Променливи.....	457

Функции.....	461
Външни файлове със скриптове.....	466
Динамичен XHTML.....	467
XHTML обекти.....	468
Събития.....	474
Превъртане на изображения.....	478
Сгъваем текст.....	479
Интерактивна форма.....	483
Скриптове в Мрежата.....	486
Откриване на подходящ скрипт.....	487
Глава 15: Елегантни бутони и менюта.....	493
Създаване на елегантни бутони.....	493
Създаване на картинки за бутон.....	496
Изграждане на превъртащ се бутон.....	502
Създаване на превъртащи се изображения в Dreamweaver и Expression Web.....	510
Създаване на елегантни менюта.....	511
Сгъваемо меню тип „направи си сам“.....	512
Чужди менюта.....	517
Глава 16: Аудио и видео.....	523
Запознаване с мултимедията.....	524
Свързване, вграждане и хостване.....	524
Типове мултимедийни файлове.....	526
Фонова музика.....	529
Елементът <embed>.....	529
Звукови ефекти.....	534
Flash MP3 плейъри.....	537
Плейърът E-Phonic.....	537
Звукови цикли.....	543
Видео клипове.....	546
Подготовка на видеото.....	546
Свързване и вграждане на видео.....	548
Поставете видеото си в YouTube.....	549

Част Пета: Блогове

Глава 17: Блогове.....	559
Блогове.....	561
Запознаване с блоговете.....	562
Обединение.....	564
Хостване на блогове и софтуер за блогове.....	569
Запознаване с Blogger.....	570
Създаване на блог.....	570
Създаване на форматираны статии.....	576
Управление на блог.....	577
Промяна на някои основни настройки.....	580
Конфигуриране на профила.....	583
Шаблони.....	583
Управление на коментари.....	593
Хостване на блог в собствен сайт.....	594

Част Шеста: Приложения

Приложение А: XHTML справочник.....	601
Приложение В: Полезни уеб сайтове.....	627
Индекс.....	635

Липсващите признания

За автора

Матю МакДоналд е автор и невероятен програмист. Негови са книгите *Excel 2007: Липсващото ръководство**, *Access 2007: Липсващото ръководство**, както и дузина книги относно програмиране в Microsoft .NET Framework. Той също така е автор на *Your Brain: The Missing Manual*, чудатото обяснение на странния и удивителен свят на сивото ни вещество. Някога, в един почти забравен предишен живот, той е учил английска литература и теоретична физика.

За творческия екип

Питър МакКи (редактор) е редакторът на серията „Липсващото ръководство“. След като се опита да разработи няколко неуспешни уеб сайта, преди да се захване с редактирането на настоящата книга, той най-накрая разбра какви са били грешките му. Той живее в Ню Йорк Сити, където в свободното си време се занимава с колоездене, плуване с каяк и кану в Hudson Highlands. Почитател на старинните сгради, той е доброволец в Open House New York (www.ohny.org), организация с идеална цел, която отваря исторически сгради за безплатно посещение от нюйоркчани в рамките на една събота и неделя в годината. Имейл: pmckie@gmail.com.

Нели МакКисън (технологичен редактор) живее в Ямайка Плейн, Масачузетс и прекарва свободното си време в изработване на тениски (mattsandersbynellie.etsy.com) и с нейната музикална банда Dr. & Mrs. Van Der Trampp (<http://myspace.com/drmrdvandertrampp>). Имейл: nellie@oreilly.com.

Алисън О'Бирн (редактор на ръкопис) работи като професионален редактор на свободна практика през последните шест години. Тя живее със семейството си в Дъблин, Ирландия. Имейл: alison@alhaus.com. Уеб сайт: www.alhaus.com.

Рон Щраус (индекс) работи с индексирание, като се е специализирал в областта на ИТ. В свободното си време, той се изявява като виолончелист и консултант по алтернативна медицина. Имейл: rstrauss@mchsi.com.

* И двете книги са налични на българския книжен пазар, благодарение на издателска къща ЗеСТ Прес. Повече информация за тях, а също и за други книги на ЗеСТ Прес, можете да намерите във виртуалната книжарница на издателството: www.zest-press.com.

Тони Руско (технически редактор) е уеб разработчик, който живее в Шефилд, Англия. Първите си компютърни програми той написал на Sinclair BASIC на своя ZX Spectrum в средата на 1980. От 1997 той се занимава с разработването на уеб сайтове и уеб приложения, като работи с различни технологии. Понастоящем поддържа личния си уеб сайт (<http://ruscoe.net>) и един уеб сайт, посветен на изследване на фамилното му име (<http://ruscoe.name>).

Меган Соренсен (технически редактор) е офис мениджър в местната болница. Тя живее със съпруга си и дъщеря си в Санта Роза, Калифорния. В свободното си време обича да пътува, да чете и да прекарва време със семейството си. Имейл: briannmegan@gmail.com.

Благодарности

Нито един автор не бил могъл да завърши книгата си без малка армия от помощници. Аз съм изключително признателен на целия екип на серията „Липсващото ръководство” и най-вече на моя редактор Питър МакКи, който относително деликатно ме подтикваше по време на работа, Дон Фрусто, който координираше целия процес, и техническите редактори Тони Руско и Меган Соренсен, които откриха скритите грешки и направиха ценни предложения. Дължа сърдечни благодарности на всички, които оставиха част от себе си в първото издание на книгата, а именно Сара Милстейн, Питър Майерс и техническите редактори Джим Гуденау, Реа Хоуард и Марк Левит. Както винаги, признателен съм на всички, които се трудиха зад кулисите и индексираха страниците, създадоха графиките и прочетоха финалното копие от книгата.

Най-накрая, никога не бих написал нито една книга, ако ми липсваше подкрепата на родителите ми Нора и Пол, съпругата ми Фария и нейните родители Разия и Хамид. (А бих написал още много, ако двете ми прекрасни дъщери Мая и Брена не бяха толкова голямо предизвикателство.) Благодаря на всички!

— *Матю МакДоналд*

Въведение

В днешни дни е невъзможно да откриете човек, който да *не* е чувал за Интернет. Компаниите създават уеб сайтове, преди да са разработили своя бизнес план. Обикновените хора изграждат изключително детайлни страници, описващи колекциите им от плакати на знаменитости. А политическите активисти атакуват опонентите си с клюки, картинки и неприлични видео клипове. Интернет дори промени нашия език: например, в английския език вече съществуват глаголите *гугъл* и *блог*, а социалните мрежи нямат нищо общо с разговорите лице-в-лице.

Всеки иска да разполага с пространство в Мрежата. За съжаление, изграждането на уеб сайт не е толкова лесно, колкото бихме желали. Въпреки че хората са изграждали сайтове в продължение на години, разработването на уеб сайтове става все по-сложно. Причината е, че уеб програмистите бяха заети със създаването на нови технологии и въвеждането на нови стандарти, които добавят характеристики, разрешават проблеми и поправят чудатости. Ако искате да създадете свеж и модерен уеб сайт (вместо такъв, който изглежда като портрет от годишник от 1960), трябва да познавате различните компоненти и да знаете как да ги съчетавате.

И тук настоящата книга идва на помощ. Рафтовете в книжарниците са пълни с книги за проектиране на уеб сайтове, написани преди години. Те не разглеждат текущите техники, необходими на сайта ви, за да се отличи в уеб пространството, да ви донесе допълнителни доходи или да се появи в резултатите от търсене. Настоящата книга поправя тези нередности – тя включва всички съвети и напътствия, от които се нуждаете, за да изградите модерен уеб сайт. С помощта на тази книга ще се научите:

- **Да създавате уеб страници.** XHTML (Extensible HyperText Markup Language) е модерният език в Мрежата, който се появи като последен стадий от еволюцията на HTML. Той е удивително лесен за употреба, но вбесяващо стриктен – нарушението на синтактичните му правила е на ваша отговорност. В настоящата книга ще научите как да пишете първокласни XHTML страници и как да извлечете максимална полза от езика.
- **Да направите страниците си красиви с помощта на CSS (Cascading Style Sheets).** CSS продължава от мястото, на което XHTML спира своята работа, като добавя мощ при форматирането, която може да трансформира и най-скучните уеб сайтове в набор от координирани страници с професионален дизайн. Добрата новина е, че щом веднъж научите *правилния* начин за работа с CSS, ще можете да придадете нов изглед на целия си сайт с промяната само на един-единствен файл.
- **Да поставите уеб сайта си онлайн.** Дори най-великолепният уеб сайт не е нищо особено, ако никой не може да го види. Ето защо ще научите как да изберете най-добрата компания за уеб хостинг, да изберете *име на домейн* (например *www.HotToTrotHorses.com*) и да поставите онлайн своето произведение. Не се притеснявайте – съществуват множество евтини компании за уеб хостинг, които са готови да представят сайта ви на цената на няколко жълти стотинки на ден.
- **Да привлечат посетители.** Ще се научите как да подсигурите възможността посетителите ви да откриват вашия сайт с помощта на популярни търсачки и как да изградите онлайн общество, което да насърчава повторните посещения чрез дискуссионни форуми.
- **Да забогатеете (или поне да припечелите нещо допълнително).** Мрежата е изпълнена с обяви за продажби на дребно и дори обикновените хора могат да спечелят пари, като продават различни продукти (използвайки удобни услуги като PayPal) или като визуализират реклами (с помощта на Google). Ще се научите как да се присъедините към тях.
- **Да добавите украшения.** Всеки заслужаващ внимание уеб сайт използва няколко хитри трика. Ще се научите как да зашеметявате посетителите си с искрящи бутони, елегантни менюта и други бляскави елементи, благодарение на JavaScript и Dynamic XHTML. Освен това ще научите как да (ужасите) направите серенада на посетителите си с помощта на фонова музика.

Какво ви е нужно, за да започнете

Настоящата книга приема единствено, че разполагате със сравнително актуален компютър и голямо количество амбиция. Въпреки че съществуват дюзини мощни програми за уеб редактиране, които могат да ви помогнат при изграждането на уеб сайт, тук *не* се нуждаете от тях. В действителност, ако използвате уеб редактор преди да научите как работят уеб сайтовете, съществуват реални шансове да създадете повече проблеми, отколкото можете да разрешите. При-

чината е, че независимо от полезността на тези програми, те ви предпазват от разбиране на принципите на добрия уеб дизайн – принципи, които са в основата между атрактивното и лесно за поддръжка създаване на уеб сайтове и кошмарът на неорганизирания дизайн.

След като веднъж овладеете основите, можете спокойно да използвате елегантни редактори на уеб страници като Microsoft Expression Web или Adobe Dreamweaver. Тук не само ще научите как работят тези две водещи програми, но също ще откриете няколко чудесни безплатни алтернативи (в глава 4).

Забележка: При никакви обстоятелства не е необходимо да имате познания по сложните технологии за уеб програмиране като Java или ASP.NET. Също така не е нужно да знаете каквото и да било за базите данни или XML. Тези теми са увлекателни, но невероятно трудни за реализиране, ако нямате сериозен опит в програмирането. В настоящата книга ще се научите да създавате възможно най-добрите уеб сайтове, без да се превръщате в програмист. (Обаче, ще научите достатъчно за JavaScript, за да използвате безплатните примери, които можете да откриете онлайн.)

За настоящата книга

Никой не притежава Мрежата. В резултат на това никой не носи отговорността да ви научи как да я използвате или как да си изградите онлайн дом. Това е целта на настоящата книга. Ако Мрежата *притежаваше* ръководство с инструкции, което изчерпателно описва всички компоненти, спестяващи времето ви трикове и впечатляващи украси, необходими на всеки сайт, то това би била тази книга.

Забележка: В настоящата книга периодично ще виждате препратки към *други* книги, разглеждащи теми, които са прекалено специализирани или разнообразни и не могат да бъдат поместени в книга, посветена на създаването на уеб сайтове. Наблюдателните читатели вероятно ще забележат, че не всички заглавия са публикувани в серията „Липсващото ръководство“ на O'Reilly Media. Макар да сме щастливи да споменаваме други книги от тази серия, както и други издания на O'Reilly, ако някъде е издадена чудесна книга, която по случайност не е публикувана от O'Reilly, ще ви уведомим за нейното съществуване.

Macintosh и Windows

Едно от най-добрите неща в Мрежата е, че тя наистина е всеобхватна: независимо къде живеете – от Аруба до Замбия, Мрежата ви очаква. Същото се отнася и до компютъра, който използвате, докато разработвате своя сайт. Няма значение дали разполагате със старомоден Windows PC или с най-последния модел Mac. Можете да реализирате всички тактики, инструменти и трикове, описани в настоящата книга, на почти всеки наличен компютър. (Разбира се, някои програми отдават предпочитание на една от двете операционни системи, но тези различия ще бъдат изтъкнати, когато настъпи подходящия момент.) Добрата новина е, че настоящата книга е полезна и подходяща за притежатели на различни компютри.

За структурата

Настоящата книга е разделена на пет части, всяка от които съдържа няколко глави:

- **Част първа: Добре дошли в Мрежата.** В тази част на книгата ще започнете да планирате своя уеб сайт (глава 1). Ще научите основите на XHTML, езикът на Мрежата (глава 2), и ще поставите страницата си онлайн с помощта на достойна за уважение компания за уеб хостинг (глава 3). Накрая ще разгледате начините, чрез които можете да улесните живота си, като използвате софтуер за редактиране на уеб страници (глава 4).
- **Част втора: Изграждане на по-добри уеб страници.** Тази част ще ви покаже как да добавите важни елементи към страниците си, например картинки, линкове и таблици. Ще се научите да работите със стандарта CSS, който ви позволява да задавате специални цветове, шрифтове и очертания (глава 6). Ще овладеете елегантни оформления (глава 9 и 10) и ще създадете цялостен уеб сайт, като свържете страниците си.
- **Част трета: Свързване с аудиторията.** Третата част от книгата обяснява как да накарате търсачки като Google да забележат сайта ви (глава 11) и как да поощрите сформиранието на общност, като направите сайта си интерактивен с помощта на дискуссионни форуми (глава 12). Накрая, ще научите как да припечелите пари от Мрежата, като визуализирате реклами или предлагате собствените си продукти (глава 13).
- **Част четвърта: Допълнителна декорация за уеб сайтове.** След като вече можете да създадете професионален и работещ уеб сайт, защо да не го обогатите с елегантни характеристики като искрящи бутони и появяващи се менюта? Няма да научите всички малки детайли, за да се превърнете в JavaScript програмист, но ще разберете достатъчно, за да откриете чудесни скриптове онлайн и да ги използвате в уеб сайта си. Освен това ще се занимаете с домашно направени видео клипове и ще добавите музикален плейър към своята уеб страница.
- **Част пета: Блогове.** В тази кратка част ще разгледате *блоговете* (съкратено наименованието за *уеб логове*) и безплатния софтуер, с който можете да ги създавате. Блоговете са специални уеб страници, които съдържат обикновени, подредени по дати публикации – подобно на онлайн журнал. През последните години блоговете се превърнаха във феномен на самостоятелното публикуване и в чудесно място за разпространение на клюки.

В края на книгата ще откриете две приложения. Първото ви предоставя кратък преглед на XHTML. То разглежда основните XHTML елементи и ви препраща към по-детайлните дискусии в отделните глави от книгата. Второто приложение съдържа списък с полезни линкове, събрани от главите в книгата, който може да ви помогне да придобиете повече знания, да се сдобие с безплатни неща (например картинки, уеб софтуер и полезни примери) и да се регистрирате

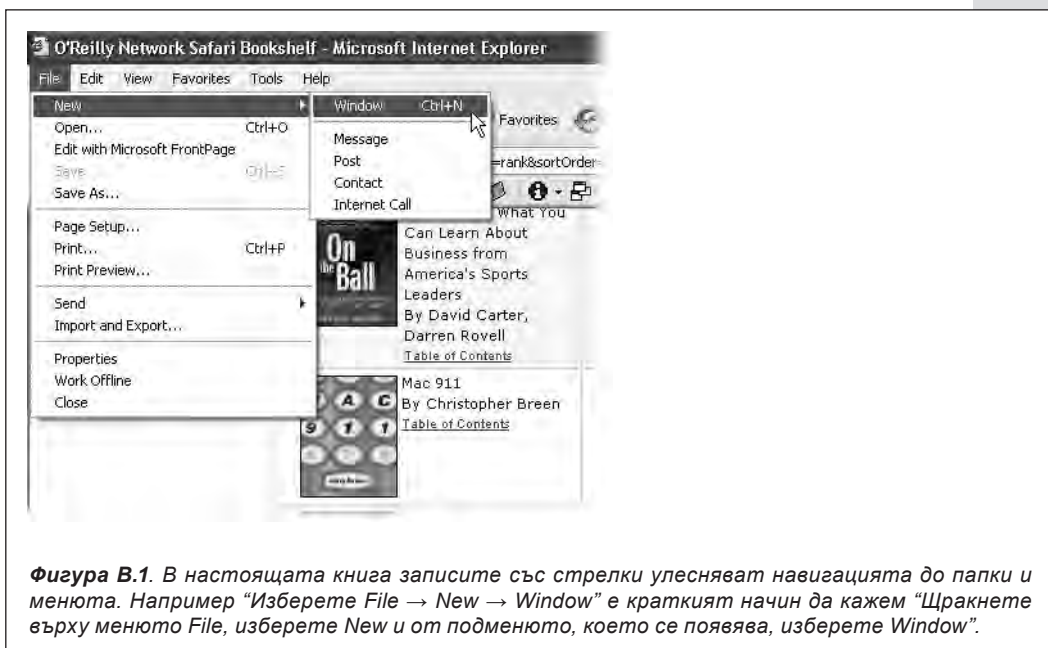
за различни услуги (например програмата за рекламиране на Google и инструментите за пазаруване на PayPal). Не се притеснявайте – не е необходимо ръчно да въвеждате тези уеб линкове в брауъра си. Можете да ги откриете на страницата Missing CD за тази книга (отидете на адрес www.missingmanuals.com).

Относно → Тези → Стрелки

В тази книга, както и във всички останали издания от серията Липсващото ръководство, ще виждате изречения от вида: “За да отворите нов прозорец, изберете File → New → Window”. Това е съкратен запис на една много по-обширна инструкция, която ви съобщава последователно да отворите три различни икони, а именно: “Отворете менюто File, като щракнете върху надписа File, намиращ се на лентата с инструменти. От менюто File, щракнете върху New, за да отворите второ меню. В *този* новоотворен прозорец се намира *друга* опция, наречена Windows. Щракнете двукратно върху нея, за да я отворите.” Фигура В.1 демонстрира целия процес.

Примери за изтегляне

В тази книга са включени набор от примери за дизайн на уеб страници. Повечето от тях можете да изтеглите от www.missingmanuals.com (щракнете върху линка Missing CD и след това върху линка за настоящата книга; файловете са организирани спрямо главите в книгата). Тези файлове ще ви предоставят чудесна възможност да научите повече за процеса по създаване на уеб сайтове.

Фигура В.1. В настоящата книга записите със стрелки улесняват навигацията до папки и менюта. Например “Изберете File → New → Window” е краткият начин да кажем “Щракнете върху менюто File, изберете New и от подменюто, което се появява, изберете Window”.

За MissingManuals.com

На страницата www.missingmanuals.com ще откриете статии, съвети и актуална информация за книгата *Създаване на уеб сайт, Липсващото ръководство*. Всъщност ние ви подканваме и окуражаваме да ни изпращате корекции и актуални данни. В опита си да поддържаме настоящата книга с максимално точно съдържание, всеки път, когато печатаме ново издание, ние ще отразяваме предоставените от вас промени. Освен това ще отбелязваме тези промени в уеб сайта, за да можете при желание да записвате важните корекции във вашето издание на книгата. (Отидете на <http://missingmanuals.com/feedback>, изберете името на настоящата книга от падащото меню и след това щракнете върху Go, за да видите промените.)

Освен това на страницата Feedback можете да получите експертни отговори на въпросите, които се появяват по време на четене на книгата, да напишете рецензия за книгата и да откриете групи от хора, споделящи интереса ви за създаване на уеб сайтове.

Докато сте в тази страница, регистрирайте се за безплатните месечни имейл известия. Щракнете върху линка „Sign Up for Our Newsletter“ в лявата част на страницата. По този начин винаги ще сте информирани какво се случва със серията „Липсващото ръководство“, ще имате възможност да се срещате с авторите и редакторите, да преглеждате допълнителни видео материали и откъси от книги, както и много други привилегии.

Ние бихме искали да чуем вашите предложения за нови заглавия от поредицата „Липсващото ръководство“. Можете да изкажете своето мнение на MissingManuals.com. А докато сте онлайн, можете да регистрирате настоящата книга на www.oreilly.com (или директно да отидете на страницата за регистрация, като последвате линка <http://tinyurl.com/yo82k3>). Регистрацията означава, че ние ще ви изпращаме актуализации за книгата, както и специални оферти – например отстъпки при покупка на следващи издания на книгата *Създаване на уеб сайт, Липсващото ръководство*.

Как да се свържете с нас

Моля ви, уведомете ни, ако откриете някакви грешки или имате предложения за бъдещи редакции, на нашия адрес или се обърнете към българското издателство, притежаващо лиценза:

O'Reilly & Associates, Inc.
1005 Gravenstein Highway North
Sebastopol, CA 95472
800-998-9938 (в САЩ или Канада),
707-829-0515 (международно/местно)

ИК “ЗеСТ Прес”
ул. Д. Манов 75
София, 1408
(02) 953-34-30

Информация, въпроси и предложения за други книги, издадени от ЗеСТ Прес:

<http://www.zest-press.com>

info@zest-press.com

Свързване на страници

Досега в книгата работихте само с единични уеб страници. Макар създаването на отделните страници да е много важна стъпка от направата на всеки уеб сайт, рано или късно ще ви се наложи да ги свържете, за да могат пътуващите в света на мрежата лесно да преминават от една в друга. Все пак, връзките между страниците са в самата основа на Мрежата.

Невероятно лесно е да създадете връзки – официално наречени *хиперлинкове* – между страниците. Всъщност всичко, което ви е нужно, е един нов елемент: елементът за *връзка* (*anchor*). Щом свикнете с този XHTML термин, ще сте готови да подредите страниците си в различни папки и да превърнете колекцията си от отделни елементи в напълно пълноценен сайт.

Какво представляват елементите за връзка

В XHTML елементът за връзка `<a>` се използва за създаване на линк. Когато посетителят ви щракне на този линк, браузърът зарежда друга страница.

Елементът за връзка е съвсем недвусмислен контейнер. Той изглежда ето така:

```
<a>...</a>
```

Съдържанието, върху което посетителят трябва да щракне, се разполага в елемента за връзка:

```
<a>Click Me</a>
```

Проблемът тук е, че този линк не *води* до никъде. За да го превърнете в нормално функциониращ линк, трябва да посочите URL адрес към желаната страница, използвайки атрибута *href* (който идва от *hypertext reference* или *хипертекстова препратка*). Например, ако искате да създадете линк, сочещ към страница, наречена *LinkedPage.htm*, трябва да въведете следното:

```
<a href="LinkedPage.htm">Click Me</a>
```


За да заработи тази връзка, файлът *LinkedPage.htm* трябва да се намира в папката, където е разположена и уеб страницата, в която въвеждате самия линк. На страница 239 ще научите как да организирате сайта си по-добре, като сортирате страниците си в отделни подпапки.

Съвет: За да създадете линк към дадена страница в Expression Web, маркирайте текста, върху който посетителите ви трябва да щракнат, и след това натиснете Ctrl+K. Открийте желаната страница и Expression Web ще създаде линка. За да направите същия трик в Dreamweaver, маркирайте текста и натиснете Ctrl+L.

Тагът за връзка е вграден елемент (страница 52) – трябва да бъде вмъкнат в блоков елемент. Това означава, че е напълно възможно да създадете линк, включващ само няколко думи от даден параграф, ето така:

```
<p>  
  When you're alone and life is making you lonely<br />  
  You can always go <a href="Downtown.htm">downtown</a>  
</p>
```

Фигура 8.1 показва пример на работещ линк.

Фигура 8.1. Ако не приложите други настройки върху елемента за връзка, текстът се изобразява в брауъра с познатия син подчертан шрифт. Когато посочите хиперлинк с мишката, курсорът ви се превръща от стрелка в ръка. Не можете да прецените дали даден линк работи, само като го погледнете – ако сочи към несъществуваща страница, ще го забележите чак когато щракнете върху него.

Вътрешни и външни линкове

Линковете могат да ви прехвърлят от една страница на друга в рамките на единствен уеб сайт или могат да ви изпратят в съвсем различен сайт на отдалечен сървър. В тези случаи трябва да използвате различен вид линкове:

- **Вътрешните линкове** сочат към други страници в уеб сайта ви. Могат да сочат и към различни видове ресурси от сайта, за които ще научите по-долу.
- **Външните линкове** сочат към страници (или ресурси) от други уеб сайтове.

Промяна на цвета на линка чрез листове със стилове

Практически погледнато, всеки човек, роден след 1900 година, има инстинкт да разпознае, че върху синия подчертан текст трябва да се щракне. Но какво трябва да направите, ако сините линкове не отиват на цялостната визия на сайта ви? Благодарение на листовете със стилове можете да избегнете правилата.

Базирайки се на досегашния си опит в CSS от глава 6, вие можете бързо да спретнете правило със стилове, променящо цвета на текста на всички тагове, създаващи връзка между страниците в сайта ви. Ето и един пример:

```
a {
  color: fuchsia;
}
```

Обаче, бъдете внимателни: прилагането на тези промени може да доведе до два проблема. Първо, променяйки цветовете на линковете, вие променяте и основния им начин на работа. Обикновено, когато щракнете върху даден линк, той става лилаво-червен, за да ви напомни, че вече сте посещавали тази страница. Уеб посетителите, свикнали с тези напомнящи сини и червени цветове, може да не одобряват тази ваша артистична приумица. Второ, ако приложите правилото върху всички тагове за връзка, то ще се отрази върху всички отметки в страницата. По принцип отметките са невидими маркери (вижте страница 249), но ако промените цвета на връзките, ще промените и цвета на текста в отметките. Това най-вероятно няма да ви се понрави.

По-находчив начин да създадете цветни линкове е като използвате друг трик в листовете със стилове: *псевдоселекторите*. Псевдоселекторите са специализирани версии на селекторите, за които научихте по-рано. Те се уповават на детайли, с които браузърът работи зад кулисите. Например, обикновените селектори прилагат правилото върху абсолютно всеки елемент от даден тип, например елемент за връзка. А пък псевдоселекторите прилагат същото

правило само върху елементи, които отговарят на определен критерий (в този случай линкове, върху които сте или не сте щракнали). Псевдоселекторите представляват CSS функция от средно равнище, което означава, че не работят при по-стари браузъри като Internet Explorer 4 и Netscape 4.

Има четири псевдоселектори, чрез които можете да форматирате линкове. Това са *:link* (за линкове към страници, които не сте посещавали), *:visited* (за линкове, които вече са посетени), *:active* (цвета, който придобива линка в момента, когато посетителят щракне на него, преди да е пуснал бутона на мишката) и *:hover* (цвета, който линка придобива, когато посочите върху него с курсора на мишката). Както виждате, псевдоселекторите винаги започват с двоеточие (:

Ето едно стилово правило, използващо псевдоселектори, за да създаде заблуждаващ линк – линк, в който посетените линкове са сини, а непосетените – червени:

```
a:link {
  color: red;
}
a:visited {
  color: blue;
}
```

Ако искате да приложите тези правила само към някои линкове, можете да включите и име на клас в правилото с псевдоселектор:

```
a.BackwardLink:link {
  color: red;
}
a.BackwardLink:visited {
  color: blue;
}
```

Сега трябва да посочите името на класа в елемента за връзка, за да видите новия стил, който създадохте, както е показано тук:

```
<a class="BackwardLink"
  href="...">...</a>
```

Например, представете си, че имате два файла в уеб сайта си: страница с биографията ви и страница с контакти. Ако искате посетителите ви да могат да преминават от страницата с биографията ви (*MyBio.htm*) към страницата с контактите (*ContactMe.htm*), трябва да създадете вътрешен линк. Независимо дали ще съхраните двата файла в една папка или в различни папки, те винаги ще са част от един и същ уеб сайт на един и същ уеб сървър, така че трябва да използвате вътрешни линкове.

От друга страна, ако искате да препратите посетителите си от страница с любимите си книги (*FavBooks.htm*) към страница от Amazon.com (www.amazon.com), трябва да използвате външен линк. Външният линк извежда посетителите ви от вашия уеб сайт и ги препраща към друг сайт, разположен някъде в Мрежата.

Когато създавате вътрешен линк, винаги трябва да използвате *относителен URL адрес*, указващ на браузърите разположението на целевата страница *прямо текущата папка*. С други думи, относителният URL адрес инструктира браузъра как може да открие нужната папка, местейки се в по-горна или по-долна папка. (Преминаването в *по-долна папка* означава преминаване в подпапка на текущата папка. Преминаването в *по-горна папка* е обратното – от подпапка към по-висша папка, съдържащата текущата.)

Всички примери, които видяхте досега, използват относителни URL адреси. Да предположим, че искате да отидете на следната страница:

```
http://www.GothicGardenCenter.com/Sales/Products.htm
```

Нека текстът от страницата *Products.htm* съдържа изречение с линк със следния относителен адрес, сочещ към *Flowers.htm*:

```
Would you like to learn more about our purple  
<a href="Flowers.htm">hydrangeas</a>?
```

Ако щракнете на този линк, браузърът автоматично ще потърси файла *Flowers.htm* в папката на *Products.htm* и зад кулисите сам ще попълни останалата част от URL адреса. Тоест, браузърът реално прави заявка за следната страница:

```
http://www.GothicGardenCenter.com/Sales/Flowers.htm
```

XHTML ви предлага още една опция за свързване на страници, наречена *абсолютен URL адрес*, дефиниращ целия URL адрес, заедно с името на домейна, папката и страницата. Ако оформите URL адреса от предходния пример в абсолютен URL адрес, той ще изглежда по този начин:

```
Would you like to learn more about our purple <a href=  
"http://www.GothicGardenCenter.com/Sales/Flowers.  
htm">hydrangeas</a>?
```

Но кой подход е по-правилен? Лесно е да си отговорите на този въпрос. Има точно две правила, които трябва да запомните:

- **Ако създавате външен линк, трябва да използвате абсолютен URL адрес.** В този случай относителният URL просто няма да ви свърши работа. Например, представете си, че трябва да направите връзка със страницата *home.html* от уеб сайта на Amazon. Ако използвате относителна връзка, браузърът ще предположи, че *home.html* се отнася за файл със същото име от *вашия* уеб сайт. Този линк няма да отведе посетителите ви там, където желаете (или дори няма да ги отведе никъде, ако в сайта си нямате файл, наречен *home.html*).
- **Ако правите вътрешен линк, наистина, наистина е нужно да използвате относителен URL.** Технически погледнато, и двата линка работят добре при вътрешни страници. Обаче относителните URL адреси притежават няколко предимства. Първо, те са по-кратки и правят XHTML кода ви по-четлив и лесен за поддръжка. По-важното е, че относителните линкове са гъвкави. Можете да преустроите уеб сайта ви, да поредите файловете си в различни папки или дори да промените името на домейна си, без да влияете върх линковете.

Едно от най-големите предимства на относителните връзки е, че можете да ги тествате на собствения си компютър, и те ще работят по съвсем същия начин онлайн. Например, представете си, че сте създали сайта *www.GothicGardenCenter.com* на персоналния си компютър и сте го запазили в папката *C:\MyWebSite* (или *Macintosh HD/MyWebSite*, казано по макинтошки). Ако щракнете на относителния линк, препращащ от страницата *Products.htm* към *Flowers.htm*, браузърът търси целевата страница в папката *C:\MyWebSite (Macintosh HD/MyWebSite)*.

Щом напълно усъвършенствате уеб сайта си, можете да го качите на уеб сървър, който съдържа името на домейна *www.GothicGardenCenter.com*. Понеже използвахте относителни линкове, няма нужда да правите никакви промени. Когато щракнете на даден линк, браузърът прави заявка за съответната страница от *www.GothicGardenCenter.com*. Ако решите да закупите ново, по-кратко име на домейн, например *www.GGC.com* и преместите там уеб сайта си, линковете ще продължат да работят.

Забележка: Internet Explorer се притеснява за сигурността, що се отнася до тестването на страници с външни линкове. Ако заредите страница от твърдия си диск, а след това щракнете на линк, сочещ към страница от голямата, лоша Мрежа, Internet Explorer отваря нов прозорец, за да изобрази целевата страница. Това се случва, понеже правилата за защита, регулиращи уеб страниците на твърдия ви диск, са по-небрежни от тези, управляващи уеб страниците в Интернет, а Internet Explorer не ги допуска близо едни до други. Но това поведение изчезва, щом качите страниците си в Мрежата.

Навигация и рамки

Как да създам линк, отварящ страницата в нов прозорец?

Когато посетителите щракнат върху външен линк, можете да не ги пускате да се измъкнат от сайта ви толкова лесно. Уеб разработчиците използват един често срещан похват, чрез който външните страници се отварят в нов прозорец на браузъра (или в нов подпрозорец на същия прозорец, в зависимост от настройките на браузъра). По този начин, сайтът ви остава отворен в първоначалния прозорец и можете да сте сигурни, че посетителят ви няма да ви забрави.

За да заработи този трик, трябва да добавите още един атрибут към елемента за връзка – *target*. Ето как става:

```
<a href="LinkedPage.htm"
  target="_blank">
Click Me</a>
```

Атрибутът *target* определя в коя рамка браузърът трябва да изобрази страницата, към която сочи линкът (ще научите повече за рамките в глава 10). Стойността *_blank* показва, че линкът трябва да зареди страницата в нов, празен прозорец.

Преди да започнете да добавяте атрибута *target* към всички връзки, важно е да научите два недостатъка на тази техника:

- **Нарушава стриктните правила за валидност.** Атрибутът *target* е

недопустим в XHTML 1.0 strict. Ако искате да го използвате, трябва да промените доктайпа си на XHTML 1.0 transitional (страница 34). Има и други, по-мудни решения – например, уеб дизайнерите често използват JavaScript (вижте глава 14), за да отворят нов прозорец, когато посетителят щракне на линк. Също така, функцията *target* може да се появи в някоя от бъдещите версии на CSS.

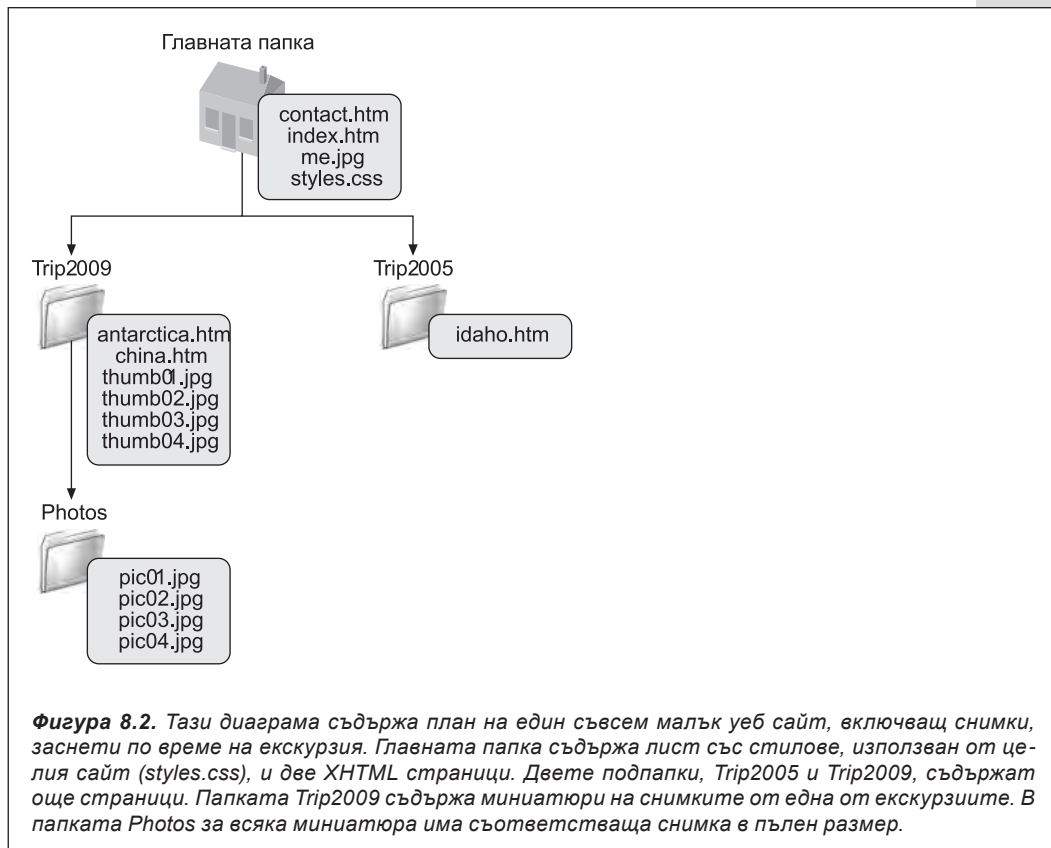
- **Невинаги работи.** Някои бдителни инструменти за блокиране на изскачащи прозорци осуетяват работата на тези линкове и напълно спират отварянето на прозорците. (Тези инструменти (pop-up blockers) са самостоятелни или инсталирани в браузърите програми, предназначени да спират появата на досадните изскачащи реклами.) Internet Explorer 6 (и по-късните версии) има свой собствен инструмент за блокиране на изскачащите прозорци, но стандартните му настройки позволяват използването на линкове с атрибута *target="_blank"*.

Някои хора обожават функцията с отварянето на нов прозорец, докато други я смятат за извънредно досадна, разваляща уеб сайтовете намеса. Ако я използвате, нека бъде само на ограничен брой места.

Относителни линкове и папки

Досега във всички примери с относителни линкове, които видяхте, се приемаше, че *изходната страница* (тази, съдържаща самия линк) и *целевата страница* (мястото, където се озовавате, щом щракнете върху линка) са в една и съща папка. Няма причина за подобна строгост. Всъщност, уеб сайтът ви ще е много по-добре организиран, ако създадете *отделни* папки, съдържащи групи от свързани страници.

Разгледайте уеб сайта, показан на фигура 8.2.

Фигура 8.2. Тази диаграма съдържа план на един съвсем малък уеб сайт, включващ снимки, заснети по време на екскурзия. Главната папка съдържа лист със стилове, използван от целия сайт (*styles.css*), и две XHTML страници. Двете подпапки, *Trip2005* и *Trip2009*, съдържат още страници. Папката *Trip2009* съдържа миниатюри на снимките от една от екскурзиите. В папката *Photos* за всяка миниатюра има съответстваща снимка в пълен размер.

Забележка: Главната папка е в началото на уеб сайта ви – тя съдържа всички останали папки и файлове от уеб сайта ви. Повечето сайтове съдържат страница, наречена *index.htm* или *index.html*, в главната си папка. Тази страница е известна като страница по подразбиране. Ако браузърът изпрати заявка за домейна на уеб сайта ви, без да посочва определена страница, уеб сървърът връща страницата по подразбиране. Например, заявка за *www.TripToRemember.com* ще върне страницата по подразбиране *www.TripToRemember.com/index.htm*.

В този сайт са използвани много относителни линкове. Например, представете си, че искате да създадете връзка от страницата *index.htm* към страницата *contact.htm*. И двете страници се намират в една и съща папка, така че ви трябва само относителен линк:

```
<a href="contact.htm">About Me</a>
```

Можете и да създавате по-необичайни линкове, които ви прехвърлят от една папка в друга, но ще научите как става това в следващите подглави.

Съвет: Ако желаете да изпробвате този примерен уеб сайт, можете да го свалите от страницата Missing CD на адрес www.missingmanuals.com. Благодарение на магията на относителните линкове, всички линкове ще работят, независимо къде в компютъра си (персонален компютър или Mac) сте записали файловете, стига да запазите разположението им в същите подпапки.

Преминаване към подпапка

Да кажем, че искате да създадете относителен линк, изпращащ ви от страница *index.htm* към страница *antarctica.htm*, разположена в папка, наречена Trip2009. Когато въвеждате относителния линк, сочещ към *antarctica.htm*, трябва да укажете и името на подпапката Trip2009 по следния начин:

```
Seepicturesfrom<ahref="Trip2009/antarctica.htm">Antarctica</a>
```

Този линк задава две инструкции към браузъра – първо да отиде в папката Trip2009, а след това до страницата *antarctica.htm*. В линка трябва да отделите името на папката („Trip2009”) с наклонена черта (/). Фигура 8.3 демонстрира и двете страни на уравнението.

Любопитно е, че можете да използвате относителни пътища и при други ХНТ-ML елементи, например елементите `<style>` и ``. Например, представете си, че искате да изобразите картинката *photo01.jpg* на страницата *index.htm*. Това изображение се намира две подпапки надолу, в папка, наречена Photos, разположена в папка Trip2009. Но това не ви пречи да го посочите в елемента ``:

```

```

Чрез този подход можете да преминавате в още подпапки на подпапки на подпапки. Трябва само да посочите в правилния ред името на папката заедно с наклонена черта за всяка подпапка.

Но запомнете, че относителните линкове винаги **се възприемат спрямо текущата страница**. Ако искате да изобразите същата снимка, *photo01.jpg*, в страницата *antarctica.htm*, същият елемент ``, записан по-горе, няма да работи, защото самата страница *antarctica.htm* се намира в папката Trip2009. (Върнете се към фигура 8.2, за да си припомните наглед структурата на сайта.) Нужно е да преминете само едно ниво надолу от папката Trip2009, така че линкът ви ще изглежда ето така:

```

```

Вече сигурно сте си дали сметка, че не е важен броят папки в сайта ви, а как сте подредили подпапките си. Запомнете, че относителният линк винаги започва от текущата папка и оттам тръгва нагоре или надолу към папката, съдържаща заявената страница.

Съвет: Щом веднъж сте започнали да работите с подпапки, не е желателно да ги преименувате или да ги местите. Въпреки това, много уеб редактори (например Expression Web) са достатъчно интелигентни, за да ви съдействат, ако направите подобни промени. Когато пререждате страниците си или преименувате папки с помощта на тези програми, те настройват относителните ви линкове. Това е още една причина да обмислите закупуването на професионален редактор с пълна функционалност.

Фигура 8.3. Чрез относителните линкове можете да преминете от началната страница *index.htm* (горе) към страница, съдържаща миниатюри на снимки (долу). Всъщност всяка миниатюра е линк – когато посетителите щракнат на него, той ги изпраща към съответната по-голяма снимка.

Преминаване към по-горна папка

Следващото предизвикателство за вас е да преминете в по-горна папка. За да го сторите, трябва да използвате символите `../` (две точки и наклонена черта). Например, за да създадете в страницата *antarctica.htm* линк, сочещ обратно към *index.htm*, той трябва да изглежда по следния начин:

```
Go <a href=" ../index.htm">back</a>
```

Както вероятно сте се досетили, можете да използвате тази команда двукратно, за да преминете две папки нагоре. Например, ако в папката Photos имате страница с линк, сочещ към началната страница, то този линк трябва да се върне до нужната папка:

```
Go <a href=" ../../index.htm">back</a>
```

Можете да постигнете още по-интересни резултати като комбинирате тези два трика, създавайки линк, който първо отива едно или повече нива нагоре и след това надолу в съвсем различна подпапка. Например, подобен линк ще ви трябва, за да преминете от страницата *antarctica.htm* в папката Trip2009 към страницата *idaho.htm*, намираща се в папката Trip2005:

```
See what happened in <a href=" ../Trip2005/idaho.htm">Idaho</a>
```

Този линк ви изпраща едно ниво нагоре към главната папка, а след това едно ниво надолу в папката Trip2005. Вие извършвате същата процедура, когато работите с папките и файловете в компютъра си.

Преминаване към главната папка

Единственият недостатък с относителните линкове е, че трудно се променят, ако решите да направите нова подредба на уеб сайта си. Например, представете си, че имате уеб страница в главната папка на сайта си. Да речем, че искате да изобразите снимка, съхранена в подпапката *images*. Трябва да използвате ето този линк:

```

```

Но по-късно решавате, че всъщност правилното място за уеб страницата ви е друго – подпапка, наречена Plant, така че я премествате там. Проблемът е, че този относителен линк сега сочи към изображението *plant/images/flower.gif*, което вече не съществува – папката Images не е подпапка на Plants, а на главната ви папка. Поради тази причина браузърът ви ще изобрази икона за грешен линк.

Има няколко възможни изхода от ситуацията. В програми като Expression Web, XHTML редакторът автоматично обновява всички относителни линкове, щом преместите файл в друга папка, и така ви спестява притесненията. Друг подход е да съхранявате всички свързани помежду си файлове в една и съща папка, така че при необходимост да ги премествате като едно цяло. Но има и трети начин, наречен линкове, зависими от главната папка.

Относителните линкове, които видяхте досега, *зависеха от документа*, защото съставяхте пътя към целевата страница в зависимост от разположението ѝ спрямо текущия документ. Линковете, *зависими от главната папка*, се съставят според разположението на целевата страница *спрямо главната папка*.

Линковете, зависими от главната папка, започват с наклонена черта (/), която означава самата главна папка. Ето един елемент ``, изобразяващ *flower.gif* чрез линк, зависим от главната папка:

```

```

Характерно за този линк е, че ще работи, дори и да преместите уеб страницата, в която е разположен. Например, ако копирате страницата в подпапка *Plants*, линкът все пак ще работи, защото първата наклонена черта указва на браузъра ви да започне от главната папка.

Единственото изискване към този тип линкове е, че трябва да установите коя точно е главната папка в уеб сайта ви. Когато срещне линк, зависим от главната папка, браузърът извършва проста процедура, за да открие къде трябва да отиде. Първо, той премахва информацията за пътя и името на файла от адреса на страницата, така че да остане само името на домейна. След това в края на името добавя самия линк. Така че, ако линкът към *flower.gif* е разположен в следната страница:

```
http://www.jumboplants.com/horticulture/plants/annuals.htm
```

Браузърът премахва частта */horticulture/plants/annuals.htm*, добавя относителния линк, разположен с атрибута *src (/images/flower.gif)* и търси изображението ето тук:

```
http://www.jumboplants.com/images/flower.gif
```

Това е съвсем логично. Но помислете какво ще се случи, ако нямате ваше собствено име на домейн. В този случай страниците ви са разположени в подпапка на даден уеб сървър. Ето един пример:

```
http://www.superISP.com/~user9212/horticulture/plants/annuals.htm
```

В тази ситуация частта от URL, съответстваща на името на домейна, е *http://www.superISP.com*, но фактически главната папка на вашия сайт е личната ви папка *~user9212*. Това означава, че трябва да посочите този детайл във всички линкове, зависими от главната папка. За да получите желания резултат в примера с изображението *flower.gif*, трябва да използвате следния по-зле организиран линк:

```

```

По този начин браузърът оставя само частта от URL, представляваща името на домейна (*http://www.superISP.com*), и добавя относителната част от линка, започвайки с името на личната ви папка (*/~user9212*).

Връзки с други типове данни

Повечето линкове, които създавате, сочат към неподправени XHTML уеб страници. Но това не е единствената възможност. Можете да свързвате страниците си и към други типове данни. Единствената уловка е, че браузърът решава какво ще се случи, когато някой щракне върху линк, сочещ към по-различен файл.

Ето няколко често срещани примера:

- **Можете да създавате линкове към изображения с разширения JPEG, GIF или PNG (страница 207).** Щом посетителят ви щракне върху такъв линк, браузърът показва изображението в прозореца, без никакво друго съдържание от страницата. Този подход често е използван в уеб сайтовете, за да могат посетителите да разгледат отблизо големи графики. Например, уеб сайтът Tgr2009 от предишния раздел е пълен с миниатюри на изображения. Ако щракнете на някоя от тях, ще видите съответното изображение в максимален размер.
- **Можете да правите връзка със специален тип файлове, например PDF файл, документ на Microsoft Office или аудио файл (например WAV или MP3 файл).** Използването на тази техника е малко рисковано. Тези линкове разчитат, че браузрите имат плъгин, разпознаващ типа на файла, или че посетителите имат подходящата за дадения файл програма, инсталирана на компютрите им. Ако компютърът не разполага с подходящ софтуер, посетителите ви ще могат единствено да свалят файла (вижте следващата точка), след което той просто ще си седи като неактивно бинарно петно на компютъра ви. Обаче, ако браузърът ви разполага с подходящия плъгин, се случва едно малко чудо. PDF, Office или аудио файлът ви се отваря вътре в прозореца на браузъра, сякаш е уеб страница!
- **Можете да създадете линк към файл, който посетителите ви да свалят.** Ако линкът ви сочи към специален тип файл, а браузърът няма нужния плъгин, посетителите получават следните възможности: Могат напълно да игнорират файла; да го отворят чрез програма, инсталирана на компютъра им; или да го запамятят на твърдия си диск. Този подход е удачен при прехвърляне на големи файлове (например ZIP файл, съдържащ личната ви философия за движението на планетите).
- **Можете да създадете линк за нов имейл.** Лесно е да направите линк, стартиращ любимата програма на посетителите ви за изпращане на имейли, помагаша им да ви изпратят писмо. Цялата процедура е описана на страница 378.

Правилата за URL адреси

Правилата за коректно въведен в елемент за връзка URL адрес са особено строги. Съществуват няколко често срещани грешки, които проникват дори и в най-добрите уеб страници. Ето няколко съвета как да избягвате подобни главоболия:

- Когато създавате абсолютни URL адреси, трябва да започнете със съответния протокол (обикновено `http://`). Това обаче не е правило, което задължително трябва да спазвате при въвеждане на URL в браузъра. Например, ако въведете `www.google.com`, повечето браузъри имат интелигентността сами да установят частта `http://`. Но ако въвеждате адреса в XHTML документ, тази част е задължителна.
- Не бъркайте обратната наклонена черта (`\`) с обикновената наклонена черта (`/`). В Windows обратните наклонени черти се използват за път към файл (например `C:\Windows\win.ini`). В света на Мрежата при разделяне на папки се използва наклонената черта (например в `http://www.ebay.com/Help/index.html`). Отново, много браузъри толерират неправилно въведените наклонени черти, но подобен пропуск в елементите ви за връзка ще доведе до грешен линк.
- Никога не използвайте път до файла вместо URL. Можете да създадете URL адрес, сочещ към даден файл от компютъра ви, използвайки протокола `file` (например `file:///C:/Temp/myPage.htm`). Обаче, този линк няма да работи на друг компютър, защото той няма да притежава същия този файл, съхранен на твърдия диск. Понякога уеб редакторите като Expression Web вмъкват така наречените локални URL адреси (ако например влачите и пуснете изображение в уеб страницата си). Затова бъдете внимателни – винаги проверявайте линковете, за да сте сигурни, че това няма да ви попречи.
- Не използвайте интервали или специални символи в имената на файловете или папките си, дори и да са позволени. Например, напълно допустимо е да включите интервал в име на файл (например `My Photos.htm`), но за да направи заявката, браузърът трябва да превърне интервала в специален код (`My%20Photos.htm`). За да избегнете подобно объркване, не използвайте символи, различни от буква, цифра, тире (`-`) или долно тире (`_`).

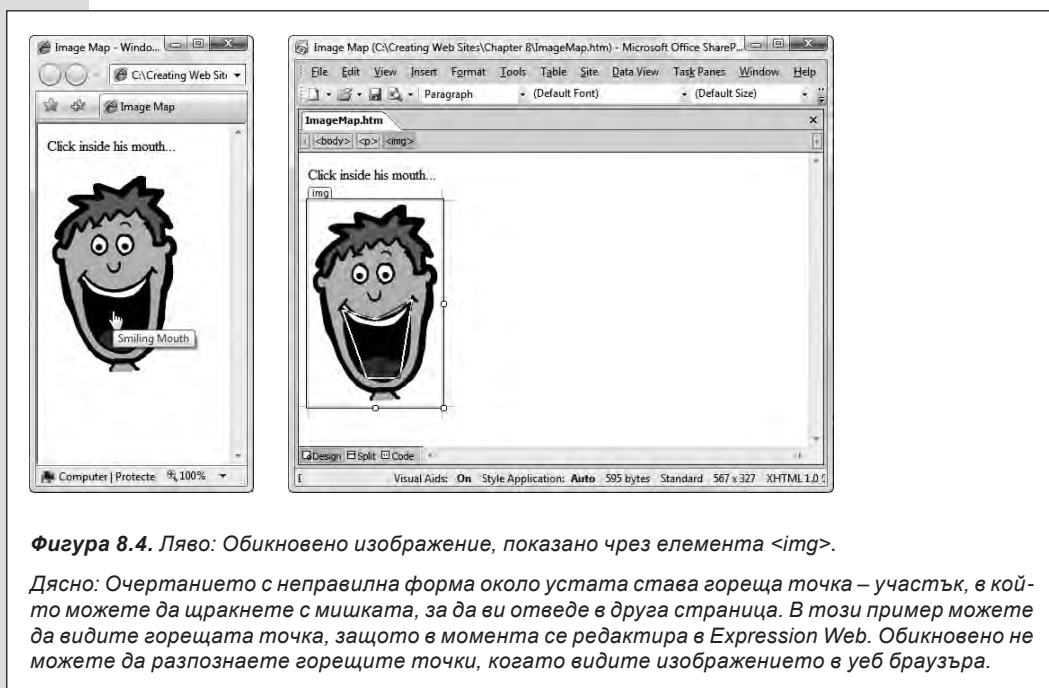
Линкове в изображения и карти на изображения

Трябва да акцентираме върху факта, че можете да създавате линкове и от изображения. Номерът е да вмъкнете елемента `` в елемент за връзка (`<a>`) по следния начин:

```
<a href="LinkedPage.htm"></a>
```

XHTML прибавя плътно синьо очертание около изображенията, за да покаже, че можете да щракнете върху тях. Обикновено е най-добре да премахнете тромавото очертание чрез свойствата за очертания в листовете със стилове, разгледани на страница 190. Когато посетителят ви премине върху изображението с курсора на мишката, курсорът се превръща в ръка.

В някои случаи ще ви се наложи да очертаете *части* от снимката, наречени горещи точки, върху които посетителите ви могат да щракнат. Например, разгледайте фигура 8.4.

Фигура 8.4. Ляво: Обикновено изображение, показано чрез елемента ``.

Дясно: Очертанието с неправилна форма около устата става гореща точка – участък, в който можете да щракнете с мишката, за да ви отведе в друга страница. В този пример можете да видите горещата точка, защото в момента се редактира в Expression Web. Обикновено не можете да разпознаете горещите точки, когато видите изображението в уеб браузъра.

За да създадете гореща точка в изображението си, първо трябва да направите карта на изображението чрез елемента `<map>`. Това е лесната част – трябва само да изберете уникално име за картата, за да можете по-късно да се обърнете към нея с това име:

```
<map id="FaceMap" name="FaceMap">  
</map>
```

Забележка: Ако ви се струва, че елементът `<map>` притежава два атрибута, съдържащи еднаква информация (*id* и *name*), напълно сте прави. Въпреки че на теория само атрибутът *id* би ви свършил работа, желателно е да включите и атрибута *name*, за да си осигурите по-добра съвместимост с по-широк кръг браузъри.

След това трябва да дефинирате горещата точка в елемента <map>, между отварящия и затварящия таг. Можете да въведете колкото желаете горещи точки при условие, че не се застъпват. (Ако се застъпват, превес взима тази, която е дефинирана първа.)

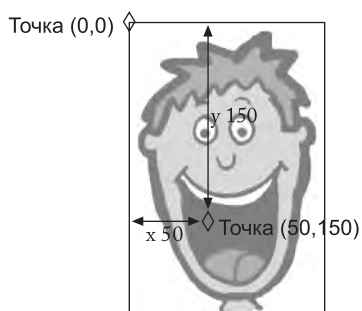
За да дефинирате една гореща точка в изображение, трябва да вмъкнете елемента <area>. Този елемент указва три важни детайла: целевата страница, към която препращате посетителите си, когато щракнат върху горещата точка (атрибутът *href*); формата на горещата точка (атрибутът *shape*); и точните измерения на формата (атрибутът *coords*). Подобно на изображенията, елементът <area> изисква атрибут *alt*, заедно с текст, описващ картата на изображението, за да ориентира търсачките и античните текстово-базираните браузъри.

Ето един пример за елемент <area>:

```
<area href="MyPage.htm" shape="rect" coords="5,5,95,195" alt="A clickable rectangle" />
```

Тази гореща точка представлява правоъгълен участък от изображението. Щом посетителите щракнат на него, той ги препраща към *MyPage.htm*.

Чрез атрибута *shape* можете да дефинирате три вида форми, всяка от които се определя от различна стойност на атрибута. Можете да използвате кръгове (*circle*), правоъгълници (*rect*) и многоъгълници (*poly*). Щом изберете подходящата форма, трябва да подадете координатите ѝ, които обаче са малко трудни за осмисляне. За да разберете координатите, първо трябва да разберете как браузърите измерват изображенията (вижте фигура 8.5).

Фигура 8.5. Браузърите обозначават горния ляв ъгъл като точка (0, 0). Преминавайки надолу в изображението, у-координатата (второто число) нараства. Например точката (0, 100) се намира в левия край на изображението, на 100 пиксела от горната му страна. Придвижвайки се надясно, х-координатата нараства. Това означава, че точката (100, 0) е най-горе на изображението, на 100 пиксела от лявата му страна.

Координатите на картата на дадено изображение трябва да се въведат разделени със запетаи. За да създадете кръг, координатите трябва да са в следния ред: център (по x-координатата), център (по y-координатата), радиус. За всяка друга форма, трябва да посочите ъглите като поредица от x-y координати, ето така: x1, y1, x2, y2 и така нататък. За многоъгълник трябва да укажете мястото на всяка точка. За правоъгълник са ви нужни само две точки – горния ляв и долния десен ъгъл.

Можете да дефинирате гореспоменатия правоъгълник чрез следните две точки: (5, 5) за горния ляв ъгъл и (95, 195) за долния десен ъгъл. За очертаване на устата във фигура 8.4 е използван по-сложен многоъгълник, ето така:

```
<area href="MyPage.htm" shape="poly" alt="Smiling Mouth"
  coords="38, 122, 76, 132, 116, 110, 102, 198, 65, 197" />
```

С други думи, браузърът ви създава тази форма, изчертавайки линии между тези пет точки: (38, 122), (76, 132), (116, 110), (102, 198) и (65, 197).

Съвет: Указването на точните координати е сложно. Много уеб редактори, например Expression Web и Dreamweaver, имат вградени инструменти за горещи точки, позволяващи ви да създавате карти на изображения, като изрисувате формите върху картинката си. За да използвате този инструмент в Dreamweaver, маркирайте изображението си и потърсете трите икони за горещи точки (кръг, правоъгълник и многоъгълник) в панела Properties. В Expression Web разполагате с подобни икони в лентата с инструменти Picture. Ако тази лента не е изобразена, щракнете върху картинката с десния бутон на мишката и изберете Show Pictures Toolbar.

Щом усъвършенствате горещите точки, има още една последна стъпка: да ги приложите към изображението, включвайки атрибута *usemap* в елемента ``. Атрибутът *usemap* трябва да има за стойност името на картата на изображението. Разликата е, че името започва с диез (#). Този символ указва на браузъра, че сте дефинирали карта на изображение за картинка от текущата страница:

```

```

Вижте и пълния XHTML код за примера с устата, представляваща гореща точка:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
  "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">

<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">

<head>
  <title>Image Map</title>
  <style type="text/css">
    img {
      border-style: none;
    }
  </style>
</head>
```

```

<body>
  <p>Click inside his mouth...</p>
  <p>
    <map id="FaceMap" name="FaceMap">
      <area href="http://edcp.org/factsheets/handfoot.html"
            shape="poly"
            coords="38, 122, 76, 132, 116, 110, 102, 198, 65, 197"
            alt="Smiling Mouth" />
    </map>
    
  </p>
</body>

</html>

```

Горещите точки, които създавате, са невидими (освен ако не сте начертали линии по картинката си, за да виждате къде се намират). Когато посетителят ви премине върху тях с мишката, курсорът се превръща в ръка. Щракването върху гореща точка има същия ефект както щракването на обикновен линк <a> – посетителите ви биват препратени към нова страница.

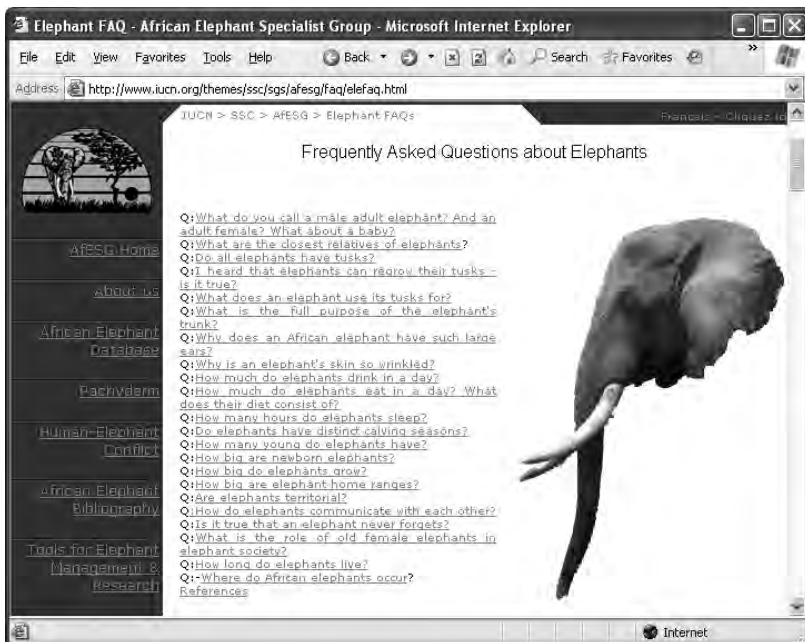
Забележка: Създаването на линкове във всевъзможни графики, включително бутони, които сами сте направили в графичен редактор, може да бъде изкушаващо. Изтънчените уеб сайтове като вашия могат да се превърнат в още по-изискани чрез менютата и бутоните си, но за да приложите тези елегантни трикове, ще ви трябват и познания по JavaScript, които ще придобиете в глави 14 и 15.

Добавяне на отметки

Повечето линкове водят от една страница към друга. Когато се озовете в новата страница, браузърът ви захвърля в самото ѝ начало. Вие обаче можете да създадете линкове към определена част от страницата. Това е много удобно, ако имате страници, в които можете да превъртате дълго надолу-нагоре, а вие искате посетителите ви да обърнат внимание на определена част от текста.

Можете да създавате линкове към друго място от *текущата* страница (вижте фигура 8.6) или към точно определено място от *друга* уеб страница. Мястото, където ще изпратите посетителите си, носи техническото название *фрагмент*.

Създаването на линк, сочещ към фрагмент, включва две стъпки. Първо, трябва да определите фрагмента. Представете си, че искате да препратите посетителите си към третото заглавие от трето ниво в уеб страница, наречена *sales.htm*. За да го осъществите, трябва да вмъкнете маркер непосредствено преди това заглавие. В XHTML този маркер е наречен *отметка* (bookmark).

Фигура 8.6. Страниците с често задавани въпроси са едни от най-подходящите примери за отметки. Често цялата страница с въпроси е много дълга и притежава набор от линкове с отметки, чрез които можете да преминете направо към отговора на въпроса, който ви интересува. Бихте могли да разделите често задаваните въпроси в няколко страници, но така читателите няма да могат да разгледат наведнъж пълния списък с въпроси, както и да принтират целия документ.

За да създадете отметка, трябва да използвате елемента за връзка <a>, но с една промяна: не трябва да включвате атрибута *href*, защото отметките всъщност не ви изпращат никъде – те просто определят фрагменти. Това, което трябва да предоставите, е атрибутът *name*, даващ на отметката описателно име. От вас зависи дали ще сложите текст в елемента за връзка – технически погледнато, той не ви е нужен, но повечето хора смятат за по-лесно да проследят отметката чрез определена дума или заглавие в целевата страница.

Разгледайте следния пример:

```
...
<h3><a name="Canaries">Pet Canaries</a></h3>
<p>Pet canary sales have plummeted in the developed world, due
in large part to currency fluctuations and other macroeconomic
forces.</p>
...
```

В този пример вие създавате отметка, наречена *Canaries*, която препраща посетителите към заглавието “Pet Canaries”.

Щом създадете отметката, можете да съставите и URL адрес, който да сочи към нея. Трябва само да добавите информацията за отметката в края на адреса. Това става като въведете диез (#), следван от името на отметката.

Например, за да изпратите читател към отметката, наречена *Canaries*, намираща се в страницата *sales.htm*, трябва да използвате следния линк:

```
Learn about recent developments in <a href="sales.
htm#Canaries">canary
sales</a>.
```

Когато щракнете върху този линк, браузърът отива на страницата *sales.htm* и превърта надолу, докато стигне отметката *Canaries*. След това браузърът изобразява текста, започващ със заглавие *Pet Canaries*, в горната част на прозореца.

Съвет: Ако отметката ви е близо до долния край на страницата, може да се окаже невъзможно браузърът да я изобрази точно в началото на прозореца. Вместо това, тя може да се появи в средата му. Това се случва, понеже браузърът е стигнал края на страницата и не може да превърта още надолу. Ако мислите, че посетителите ви могат да се объркат (например ако в края на страницата имате няколко отметки близо една до друга), можете да вмъкнете няколко елемента `
` в края на документа, които ще позволят на браузъра да превърти още по-надолу.

Понякога се налага да създадете линк, сочещ към отметка в *текущата* страница. В такъв случай не е нужно да споменавате името на страницата. Просто започнете с диез, следван от името на отметката:

```
Jump to the <a href="#Canaries">canary</a> section.
```

Извличането на максимална полза от отметките е цяло изкуство. Трябва да устоите на изкушението да пълните страниците си с линкове, изпращащи читателите към сравнително малки откъси от текст. Използвайте отметките само, за да „опитомите“ голямото количество текст в дълги страници, изискващи много превъртане.

Когато добрите линкове се развалят

Щом вече сте наясно с всички начини за създаване на линк, трябва да си дадете сметка какво може да се обърка. Линковете, които сочат към страници от същия уеб сайт, могат да се развалят, ако преименувате или разместите папки или файлове. Линковете към други уеб сайтове пък са много неустойчиви – могат да се развалят по всяко време, без предупреждение. Няма да разберете, че линкът е грешен, докато не щракнете на него и видите съобщението за грешка „Page Not Found“.

Грешните линкове се срещат толкова често, че уеб разработчиците са въвели нов термин, определящ уеб сайтовете, постепенно губещи линковете си: *гниене на линкове*. За съжаление, може днес да качите напълно функциониращ уеб сайт, а ако се върнете след няколко месеца, да установите, че много от външните му линкове са развалени. Те сочат към уеб сайт, който не съществува, преместил се е или е бил преустроен.

Гниенето на линкове е коварен проблем, защото намалява доверието на посетителите към сайта ви. Те виждат страница, която ще ги заведе до друга интересна информация, но щом щракнат на някой от линковете, остават разочаровани. Опитните посетители няма да останат дълго в сайт, страдащ от гниене на линкове в напреднал стадий – ще приемат, че скоро не сте обновявали сайта си и ще се обърнат към друг, по-актуален сайт.

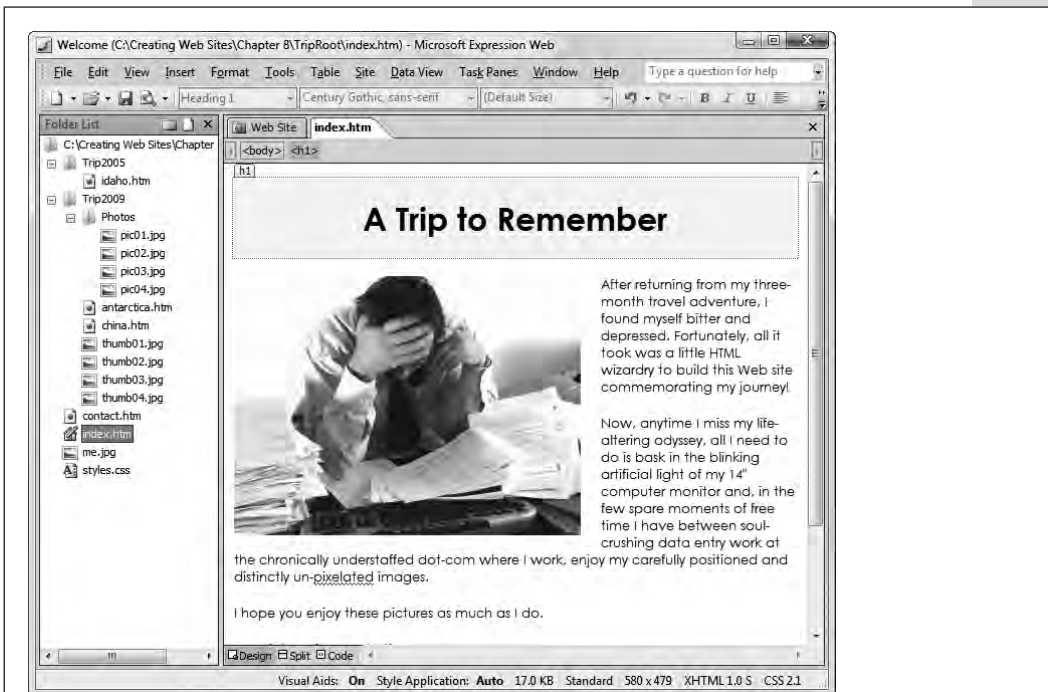
Но как можете да се справите с проблема с грешните линкове? Първо, трябва щателно да прегледате всички вътрешни линкове – тези, сочещи към страница от вашия уеб сайт. Проверете за дребни грешки, заплашващи функционалността на линка, и преминете през всички пътища поне по веднъж. Водещите уеб редактори имат вградени инструменти, които сами вършат тази черна работа.

Външните линкове ви изправят пред друго предизвикателство. Не можете да създадете бронирани външни линкове, защото отправните им точки са извън ваш контрол и винаги могат да се променят. За да решите проблема поне до някаква степен, можете да ограничите броя на външните линкове, но това не е особено задоволително решение. Част от очарованието на Мрежата е как чрез едно щракване на бутона можете да преминете от рок дискография към сайт с ръчно изработени офис материали в памет на Елвис. Щом искате да свържете сайта си със света, трябва да включите външни линкове. По-разумното решение е редовно да тествате уеб сайта си с валидатор за линкове, който преглежда всяка ваша страница и проверява всеки линк, за да установи дали води някъде.

В следващите раздели ще научите повече за поддръжката на уеб сайтове и валидаторите за линкове.

Управление на сайтове

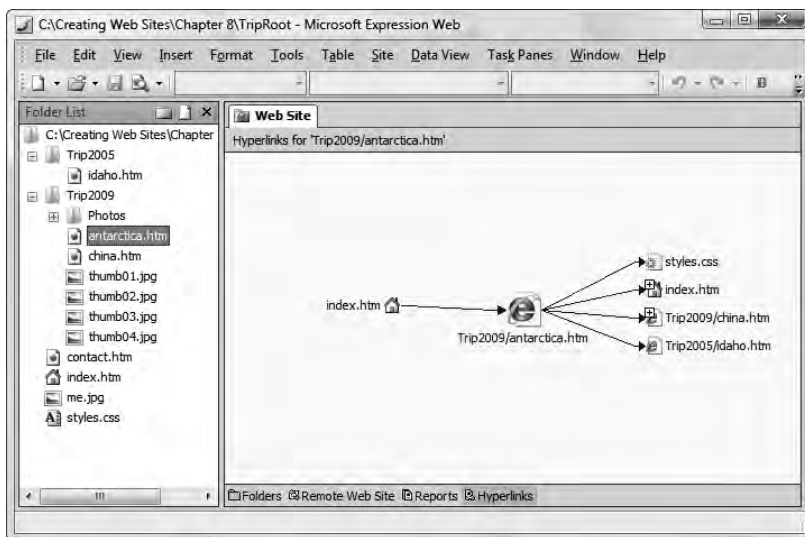
Dreamweaver, Expression Web и много други уеб редактори имат инструменти за управление на уеб сайтове, позволяващи ви с един поглед да разгледате целия си сайт. В повечето случаи ще трябва да дефинирате уеб сайта, за да се възползвате от тези инструменти (процес, описан на страница 114). Щом го направите, ще можете да разгледате цялото съдържание на сайта от птичи поглед (вижте фигура 8.7).

Фигура 8.7. В Expression Web можете да отворите за редактиране отделна страница, избирайки *File* → *Open*, или цял уеб сайт чрез *File* → *Open Site* (изберете само главната папка на уеб сайта си). След това можете да разместите и преименувате файлове във *Folder List*, а Expression Web автоматично ще обнови засегнатите линкове.

В много отношения обстойното разглеждане на папките от уеб сайта ви не е толкова интересно, колкото изследването на мрежата от линкове, свързващи страниците в уеб сайта ви. Много уеб редактори ви позволяват с един поглед да разберете накъде водят всички линкове (вижте фигура 8.8).

Забележка: Инструментът за разглеждане на хиперлинкове в Expression Web е функция, изискваща скрити папки с метаданни (страница 115). Ако отворите този инструмент и изберете файл, но не видите никакви линкове, значи най-вероятно не сте добавили папките с метаданни. За да го направите, изберете *Site* → *Site Settings*, включете опцията „Manage the Web site using hidden metadata files” и след това натиснете *OK*.

Фигура 8.8. В Expression Web изберете Tools → Hyperlinks и в прозореца ще се появи изглед, който ви демонстрира как маркираната от вас страница е свързана с уеб сайта ви. В този пример избраната страница е antartctica.htm. Стрелките, излизайки от antartctica.htm представяват линковете от текущата страница към други страници. Стрелките, сочещи към antartctica.htm пък са линковете от другите страници, водещи до antartctica.htm. Ако щракнете върху един от плюсовете (+), разположен до друга страница, ще видите и линковете, свързани с тази страница.

Проверка на линкове

Автоматичният инструмент за *проверка на линкове* сканира една или повече уеб страници. Той тества всеки линк и се опитва да зареди целевата страница (страницата, към която сочи линкът). В зависимост от инструмента, който използвате, и вида на проверката за валидност, можете да проверите само вътрешните линкове или да проследите всеки линк във всяка страница, докато не проверите всички линкове в уеб сайта ви.

Програми като Expression Web и Dreamweaver притежават сложни инструменти за проверка на линкове, чудесни за изследване на уеб сайта и откриване на грешки. В Dreamweaver изберете командата Site → Check Links Sitewide, за да проверите линковете си. В Expression Web има подобна функция, която можете да задействате чрез Site → Reports → Problems → Hyperlinks.

Тези вградени в уеб редакторите инструменти работят с копието на уеб сайта, съхранено на вашия компютър. Те могат най-добре да проследят грешките ви, докато обработвате сайта си, но щом го качите онлайн, това ще стане невъзможно. Например, няма да могат да уловят грешка в линк към файл, намиращ се на твърдия ви диск, или файл, който сте забравили да качите на уеб сървъра.

За да направите окончателна проверка на линковете в уеб сайта си, можете да използвате безплатна онлайн проверка. World Wide Web Consortium ви предлага отличен вариант на <http://validator.w3.org/checklink>. За да направите проверката, следвайте стъпките:

1. Отидете на <http://validator.w3.org/checklink>

Този адрес ще ви отведе до програмата W3C Link Checker.

2. В текстовото поле въведете пълния URL адрес на страницата, която искате да проверите.

Ако в уеб сайта ви има страница, отваряща се по подразбиране, например *index.htm*, можете да въведете само името на домейна, без определено име на страница.

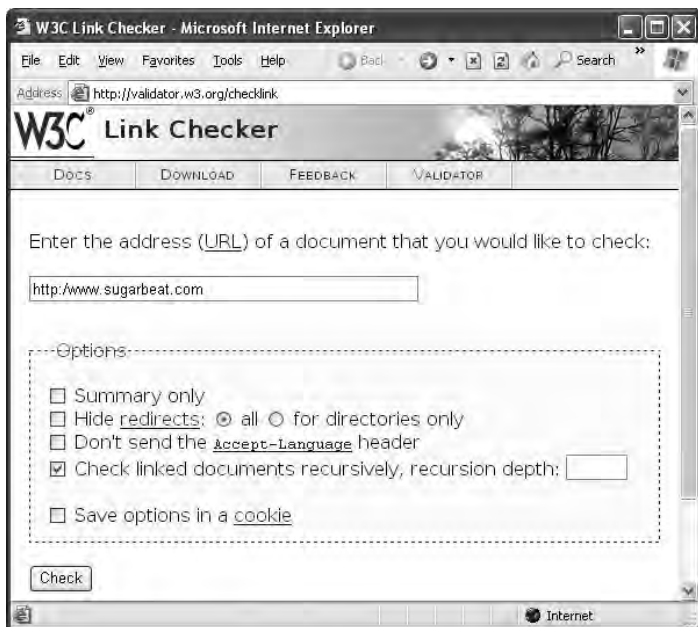
3. Изберете опциите, които желаете (фигура 8.9).

Маркирайте „Summary only”, ако искате програмата да не включва допълнителен списък със стъпките, които изпълнява при проверката на всяка страница. Най-добре е да оставите тази опция изключена, за да сте информирани коя страница е в процес на проверка.

Изберете „Hide redirects”, ако искате програмата да игнорира инструкциите, които ще я прехвърлят към друга страница (страница 256). Обикновено тези указатели означават, че линкът ви работи, но трябва да го обновите така, че да сочи към друга страница.

Опцията „Don't send the Accept-header” не позволява на програмата за проверка на линкове да укаже на уеб сайта желаните настройки за езика. Тази настройка е от значение само, ако създавате многоезичен уеб сайт, което е извън обсега на настоящата книга.

С опцията „Check linked documents recursively” проверката на линковете ви става с рекурсия. Ако не отбележите тази опция, валидаторът просто проверява всеки линк от страниците ви, за да сте сигурни, че сочи към съществуваща страница. Ако използвате рекурсия, валидаторът проверява всички линкове от текущата страница, а след това проследява всички вътрешни линкове в сайта. Например, ако имате линк, сочещ към страницата *info.htm*, програмата първо ще провери дали *info.htm* съществува. След това открива вътрешните линкове в страницата *info.htm* и започва да проверява *max*. Ако *info.htm* води към друга вътрешна страница (например *contact.htm*), програмата се отправя към тази страница и проверява и *нейните* линкове. Програмата за проверка на линковете е достатъчно интелигентна, за да не проверява една и съща страница повторно, така че не губи време с вече проверени страници.

Фигура 8.9. Когато използвате инструмент за проверка на линковете, избирате уеб страницата, която искате да проверите, и дали искате да използвате рекурсия, както в текущия пример. (За да се запознаете с рекурсията и как работи тя, вижте пояснението при стъпка 3.) След това щракнете върху бутона *Check*, за да започнете проверката.

Забележка: Програмите за проверка на линкове не използват рекурсия при външните линкове. Това означава, че ако започнете проверката от началната страница на уеб сайта, програмата ще проследи линковете към всяка страница от сайта, но не и извън него. Все пак, рекурсията е чудесен начин да прегледате наведнъж всички линкове от сайта си.

Ако искате да ограничите обхвата на рекурсията (ако например имате много страници, но искате да проверите само част от тях), можете да зададете „дълбочина на рекурсията“. Този параметър определя максималния брой нива, през които да премине програмата. Например, при дълбочина на рекурсията 1, програмата ще проследи само линковете в първата страница, която проверява. Ако не посочите дълбочина на рекурсията, програмата проверява всички линкове.

4. Изберете „Save options in a cookie“, ако искате браузърът да запамети направените настройки на програмата за проверка на линкове.

Ако изберете тази опция, при следващото използване на програмата, браузърът ви автоматично ще попълни отметките, използвайки предишните ви настройки.

5. Щракнете на „Check to start checking links”.

Програмата за проверка на линкове извежда списък, в който изброява всички срещнати линкове (фигура 8.10). Този списък се обновява по време на работа. Ако използвате рекурсия, ще видите как програмата преминава от една страница в друга. В списъка се добавя допълнителен раздел за всяка страница.

Фигура 8.10. Крайният резултат, който програмата извежда, е списък с линковете от елементи за изображения и елементи за връзка. Програмата оцветява в червено линковете, които водят към несъществуваща страница, а тези, на които е желателно да обърнете внимание – в жълто. Един пример за евентуален проблемен линк са пренасочени линкове. Дори и да работят, те могат да са остарели или да нямат дълъг живот.

Използване на пренасочени линкове

За да бъдете примерен гражданин в Мрежата, трябва да уважавате хората, притежаващи връзка към вашия сайт. Това означава, че щом създадете сайта си и той стане популярен, желателно е да не си играете с имената на страниците и папките. Дори и малка промяна би могла да развали нечий линк и посетителите ви по-трудно ще откриват сайта ви.

Някои уеб експерти решават този проблем чрез *пренасочени линкове*. Когато правят промени в уеб сайта си, те запазват старите файлове, премахват съдържанието в тях и заместват страниците с *пренасочване* – специална инструкция, указваща на браузъра автоматично да премине към друга страница. Предимствата на пренасочването са две: не позволяват появата на грешни линкове и не ви допускат в остаряла част на сайта, ако направите някакви промени.

За да създадете пренасочване, трябва да добавите специален елемент `<meta>` в частта `<head>` на дадената уеб страница. Този елемент указва новата страница чрез абсолютен URL адрес и показва секундите, които браузърът трябва да изчака, преди да изпълни пренасочването. Ето един пример:

```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
"http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">

<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">

<head>
  <meta http-equiv="REFRESH"
    content="10; URL=http://www.mysite.com/homepage.htm" />
  <title>Redirect</title>
</head>

<body>
  <h1>The page you want has moved</h1>
  <p>
    Please update your bookmarks. The new home page is
    <a href=" http://www.mysite.com/homepage.htm">
      http://www.mysite.com/homepage.htm</a>.
  </p>
  <p>
    You should be redirected to the new site in 10 seconds.
    Click
    <a href=" http://www.mysite.com/homepage.htm">
      here</a> to visit the new page immediately.
  </p>
</body>
</html>
```

За да направите страницата подходяща за вашите нужди, променете броя секунди (който в момента е 10) и URL адреса. Когато браузърът зареди тази страница, той ще изобрази друга временна страница за указания брой секунди за изчакване, след което автоматично ще направи заявка за новата страница.

Пренасочените страници изпълняват две функции. Те продължават функционалността на страниците ви, когато правите промени в структурата на сайта, и информират посетителите ви, че избраният линк е празен. Ето такава е функцията на забавянето на пренасочването – дава на посетителите няколко секунди, за да разберат, че това не е правилният линк, чрез който да влязат в сайта. Много сайтове поддържат страниците за пренасочване за относително кратко време (например година), след което премахват цялата страница.